

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษา เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุป ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

#### 5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ คือเพื่อศึกษา แนวทางการจัดทำบัญชีครัวเรือน และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทางการเงินของ ครอบครัวเกษตรกรชาวสวนยาง ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับปวท. หรือปวส. รายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 15,001 – 20,000 บาท
2. ด้านการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อ ประเด็นปัจจัยด้านการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัว เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ ประเด็นปัจจัยด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ และประเด็นปัจจัยด้านการยืมนำ เสริมธุรกิจพอเพียงมาปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัว พบว่าระดับความคิดเห็น ต่อการบริหารจัดการทางการเงินของครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การพยากรณ์ปัจจัยภายนอกครัวเรือน อยู่ในระดับมากที่สุดมาเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือการ วางแผนการเงินระยะยาว การลดวิกฤตหนี้สินโดยจัดการรายรับรายจ่ายให้สมดุล การลดปัญหา ขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงิน การพยากรณ์ปัจจัยภายในครัวเรือน การวางแผนการเงินระยะ

สิ้น การวางแผนและความร่วมมือของคนในครอบครัว การพยากรณ์ความต้องการใช้เงินระยะสั้น การช่วยแก้ไขปัญหานี้สิน และจุดเริ่มต้นของการวางแผนที่ดีในลำดับสุดท้าย

2.2 ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การติดตามผลจากภาครัฐทุกๆ 3 เดือน อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารในการให้ความรู้จากรัฐ การทำบัญชีรายรับรายจ่ายได้ เข้าใจในกระบวนการจัดทำบัญชี การให้ความร่วมมือในการนำสมุดบัญชีครัวเรือนตรวจสอบความถูกต้อง การได้รับคำปรึกษาหรือข้อสงสัยจากภาครัฐ การนำความรู้ไปต่อยอดทำต้นทุนประกอบอาชีพ การนำคำชี้แนะไปปรับใช้ในการทำบัญชีครัวเรือน และการได้รับคำชี้แนะตรงกับสิ่งที่นำไปใช้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ในลำดับต่ำสุด

2.3 ปัจจัยด้านการยึคนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการยึคนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความมีศีลธรรมอันดีในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ การสร้างพื้นฐานพอมีพอกินพอใช้ การเอาตัวรอดในภัยวิกฤตเศรษฐกิจ เกิดความมั่นคงในครอบครัว ความพร้อมการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต การพัฒนาศักยภาพและการศึกษาของคนในครอบครัว ความพอดีไม่มากไม่น้อยไม่เบียดเบียนผู้อื่น สังคมมีคุณภาพลดความขัดแย้ง การปฏิบัติตนบนทางสายกลาง เกษตรกรมีโอกาสรับข้อมูลข่าวสาร และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมอยู่ในระดับลำดับต่ำสุด

3. การสกัดปัจจัย (Factor Analysis) สามารถอธิบายผลจากการสกัดปัจจัยในแต่ละองค์ประกอบได้ ดังนี้

3.1 องค์ประกอบปัจจัยในการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่อง ดังนี้

3.1.1 การให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำสมุดบัญชีครัวเรือนให้ภาครัฐตรวจสอบความถูกต้องเป็นระดับที่มีผลต่อการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐมากที่สุด ส่วนการได้รับคำปรึกษาหรือข้อสงสัยจากภาครัฐ การได้รับการชี้แนะที่ตรงกับสิ่งที่นำไปใช้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการจัดทำบัญชีต้นทุนเป็นอันดับรองลงมา

3.1.2 การใช้ความรู้ที่ได้จากเจ้าหน้าที่ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยทุกตัวมีความสำคัญต่อการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ โดยเฉพาะเกษตรกรสามารถจัดทำ

บัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่ายได้ และสามารถนำคำชี้แนะจากภาครัฐไปปรับใช้ในการทำบัญชีครัวเรือน

3.1.3 การติดตามจากเจ้าหน้าที่ พบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในการให้ความรู้จากรัฐ ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐในระดับมากที่สุด ลำดับรองลงมาคือได้รับการติดตามผลจากภาครัฐทุกๆ 3 เดือน

3.1.4 ความเข้าใจในการปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรเข้าใจในกระบวนการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 องค์ประกอบปัจจัยในการยึคนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 เรื่อง ดังนี้

3.2.1 ความมั่นคงในการดำรงชีวิต จากการวิจัย พบว่าเกษตรกรมีการทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกิดความพอดีไม่มากไม่น้อยไม่เบียดเบียนผู้อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับต่อมาคือการทำบัญชีครัวเรือนก่อให้เกิดความมั่นคงในครอบครัว

3.2.2 การเตรียมความพร้อม พบว่าส่วนใหญ่ เกษตรกรสามารถทำบัญชีครัวเรือนเพื่อเอาตัวรอดในภัยวิกฤตเศรษฐกิจ ลำดับรองลงมาคือ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และ เพื่อทำให้มีโอกาสรับข้อมูลข่าวสาร ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

3.2.3 การพัฒนา จากการวิจัยพบว่าปัจจัยทุกตัวมีความสำคัญส่งต่อการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในระดับสูง โดยเฉพาะ การพัฒนาการส่งผลให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงตลาดและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ลำดับรองลงมาคือ นำไปสู่ความมีศีลธรรมอันดีในการดำรงชีวิต และ ส่งผลให้สังคมมีคุณภาพลดความขัดแย้ง

3.2.4 การใช้ชีวิตด้วยความมีสติ จากการวิจัยพบว่า การทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกิดการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และนำไปสู่การปฏิบัติตนบนทางสายกลาง ซึ่งมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

3.2.4 การสร้างพื้นฐานในการดำรงชีวิต จากการวิจัยพบว่าการทำบัญชีครัวเรือนก่อให้เกิดการสร้างพื้นฐาน พอมี พอกิน พอใช้ มีผลต่อการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในระดับสูง และส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและการศึกษาของคนในครอบครัว เป็นลำดับรองลงมา

3.3 องค์ประกอบด้านปัจจัยการบริหารจัดการเงินของครอบครัว สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่อง ดังนี้

3.3.1 ระบบการแก้ไขและการลดหนี้สิน ผลการวิจัยพบว่า การทำบัญชีครัวเรือนลดวิกฤติหนี้สินโดยจัดการรายรับรายจ่ายให้สมดุล ซึ่งเป็นระดับที่มีผลต่อการบริหารจัดการการเงินของครอบครัวสูงสุด ส่วนด้านลดปัญหาขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงินและเป็นการพยากรณ์ปัจจัยภายนอกครัวเรือน เป็นอันดับรองลงมาซึ่งมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการบริหารจัดการการเงินของครอบครัว

3.3.2 ระบบการวางแผนทางการเงิน จากการวิจัยพบว่า การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการวางแผนการเงินระยะสั้น 1-2 ปี การวางแผนนำเงินมาหมุนเวียนในครอบครัว เป็นการพยากรณ์ปัจจัยภายในครัวเรือน และเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนที่ดี ซึ่งทั้ง 3 ด้าน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเงินของครอบครัวในระดับสูงเช่นกัน

3.3.3 ระบบการพยากรณ์ความต้องการใช้เงิน จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการพยากรณ์ความต้องการใช้เงินระยะสั้น ปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการการเงินของครอบครัว

3.3.4 ระบบความร่วมมือและการป้องกันหนี้สิน จากการวิจัยพบว่า การทำบัญชีครัวเรือนขึ้นอยู่กับวางแผนและความร่วมมือของคนในครอบครัว มีผลต่อการบริหารจัดการการเงินของครอบครัว ลำดับรองลงมาคือช่วยแก้ไขปัญหานี้สิน

## 5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษาเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตามความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางขัน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยโดยแยกตามเรื่องดังนี้

1. องค์ประกอบปัจจัยด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1.1 การให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ การวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำสมุดบัญชีครัวเรือนให้ภาครัฐตรวจสอบความถูกต้อง ได้รับคำปรึกษาหรือข้อสงสัยจากภาครัฐ ได้รับการชี้แนะที่ตรงกับสิ่งที่นำไปใช้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการจัดทำบัญชีต้นทุน ผลงานนี้สอดคล้องกับงานของ วริศรา เหล่าบำรุง (ม.ป.ป.) การพัฒนาบัญชีครัวเรือนเพื่อเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หลังได้รับการอบรมเกษตรกรสภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือน ความรู้ในการทำบัญชีครัวเรือน ความสามารถในการทำ

บัญชีครัวเรือน การควบคุมตรวจสอบ ความถูกต้องของการทำบัญชีครัวเรือน และการบริหารจัดการครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนดีกว่าก่อนได้รับการอบรม เนื่องจากในการอบรมได้ใช้ผลการวิเคราะห์สมมุติฐานต่างๆพัฒนาเป็นรูปแบบระบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การจัดอบรมตรงประเด็นสำคัญผู้อบรมได้รับความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้

1.2 การใช้ความรู้ที่ได้จากเจ้าหน้าที่ จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับรายจ่ายได้ และสามารถนำคำชี้แนะจากภาครัฐไปปรับใช้ในการทำบัญชีครัวเรือน ผลงานนี้สอดคล้องกับงานของสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2546) การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นการจัดบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของครัวเรือน และฐานะการเงินของครัวเรือน ตลอดจนสามารถนำข้อมูลมาวางแผนการใช้จ่ายเงินในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการออม การใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ทำให้ตนเองและครอบครัวทราบรายรับ-รายจ่าย หนี้สิน และเงินคงเหลือในแต่ละวัน นำข้อมูลการใช้จ่ายเงินภายในครอบครัวมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน

1.3 การติดตามจากเจ้าหน้าที่ ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารในการให้ความรู้จากรัฐ และได้รับการติดตามผลจากภาครัฐทุกๆ 3 เดือน ผลงานนี้สอดคล้องกับงานของ กองติดตามและประเมินผล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2548) ได้ทำการศึกษาและประเมินผลโครงการครอบครัวเกษตรกรไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือน จากเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. พบว่า ปัจจุบันเกษตรกรลูกค้า ธกส. มีการจัดบันทึกรายรับ – รายจ่ายภายในครัวเรือนลงในสมุดบัญชีครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.4 อันเป็นผลมาจากการได้รับการอบรมหรือคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. จนสามารถจัดบันทึกรายรับ-รายจ่ายลงในสมุดบัญชีครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายในครัวเรือน มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน และหารายได้เพิ่มมีการจำแนกรายจ่ายที่จำเป็น สุนีย์ ตฤณขจี และ นิยะดา วิเศษบริสุทธิ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำบัญชีครัวเรือน ของประชาชนในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอยุธยา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการณรงค์ให้จัดทำบัญชีครัวเรือน โดยมีช่องทางการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการณรงค์ให้จัดทำบัญชีครัวเรือน 3 ลำดับแรก คือ โทรทัศน์ การแนะนำของผู้นำชุมชน และการประชุมชี้แจงของบุคลากรเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1.4 ความเข้าใจในการปฏิบัติ จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าเกษตรกรเข้าใจในกระบวนการจัดทำบัญชี ผลงานนี้สอดคล้องกับงานของ สรรเสริญ วงศ์ช่อม (2544) กล่าวว่า ในการ

บริหารจัดการหรือต่อหน้าทีนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยหลักของการบริหารจัดการและ ความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี และสอดคล้องกับงานของ อรรถัญญา โภษิตานนท์ (2553) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการและความสามารถในการทำบัญชี มีผลต่อการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบต่อสังคม

2. องค์ประกอบด้านการยึคนำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 เรื่อง ดังนี้

2.1 ความมั่นคงในการดำรงชีวิต จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าเกษตรกรมีการทำ บัญชีครัวเรือนทำให้เกิดความพอดีไม่มากไม่น้อยไม่เบียดเบียนผู้อื่น และ การทำบัญชีครัวเรือน ก่อให้เกิดความมั่นคงในครอบครัว ผลงานนี้สอดคล้องกับงานของ วาริพิน มงคลสมัย (2551) ได้ ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ทางบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อพัฒนารูปแบบการ จัดทำบัญชีครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนในตำบลมะเขือแจ้ เป็นสมุดบัญชีตามรูปแบบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผลการพัฒนารูปแบบ การจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า ชุมชนในตำบลมะเขือแจ้สนใจการบันทึกบัญชีครัวเรือนตาม รูปแบบสมุดบัญชีของนักวิจัยโดยการแยกค่าใช้จ่ายที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกจากกัน และการนำแนวพระราชดำริ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการใช้จ่ายเงิน ทำให้ชุมชน ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและมีเงินออมมากขึ้น

2.2 การเตรียมความพร้อม จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า เกษตรกรสามารถทำบัญชี ครัวเรือนเพื่อเอาตัวรอดในภัยวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงใน อนาคต และ เพื่อทำให้มีโอกาสรับข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับงานของ คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) โดยพื้นฐานต้องพิจารณาการพึ่งพาตนเอง ความพอดีความ เหมาะสมความสมดุลสมผลและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2.3 การพัฒนา จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า การพัฒนาการส่งผลให้เกษตรกรมีโอกาส เข้าถึงตลาดและจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม นำไปสู่ความมีศีลธรรมอันดีในการดำรงชีวิต และ ส่งผลให้สังคมมีคุณภาพลดความขัดแย้ง ผลงานนี้สอดคล้องกับงานคณะอนุกรรมการกำกับ อนุวัตตามแผนปฏิบัติ (2545) ได้วิจัยพบว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนในอริยาบทไทยเป็นการพัฒนาที่ต้อง คำนึงถึงความเป็นองค์กรรวมของทุกๆ ด้านอย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรมไทยด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทรเคารพซึ่ง กันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียมกัน

2.4 การใช้ชีวิตด้วยความมีสติ จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกิดการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และนำไปสู่การปฏิบัติตนบนทางสายกลาง สอดคล้องกับงานของ กระทรวงมหาดไทย (2549) ได้ศึกษาพบว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง

2.5 การสร้างพื้นฐานในการดำรงชีวิต จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าการทำบัญชีครัวเรือนก่อให้เกิดการสร้างพื้นฐาน พอมี พอกิน พอใช้ และส่งผลให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและการศึกษาของคนในครอบครัวสอดคล้องกับงานของ จิรศักดิ์ สุรังคพิพรรธน์ (2554) การกระจายการพัฒนาอย่างเป็นธรรม การทำให้ประชากรมีความเท่าเทียมกันด้าน เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ และบริการพื้นฐานทางสังคมมีโอกาสนในการเข้าถึงตลาดและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาทรัพยากรให้คนรุ่นอนาคต

3. องค์ประกอบด้านปัจจัยการบริหารจัดการทางการเงิน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 เรื่อง ดังนี้

3.1 ระบบการแก้ไขและการลดหนี้สิน ผลการวิจัยพบว่าการทำบัญชีครัวเรือนลดวิกฤติหนี้สินโดยจัดการรายรับรายจ่ายให้สมดุล ลดปัญหาขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงินและเป็นการพยากรณ์ปัจจัยภายนอกครัวเรือน ผลงานนี้สอดคล้องกับงานของ ชีระ ภูตระกูล(2556) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดหนี้ของครัวเรือน พบว่า ผลของแบบจำลองชี้ให้เห็นว่า การที่ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้นและการมีความรู้ความเข้าใจทางการเงินจะช่วยให้นี้สินลดลงได้ และสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้มีการบริหารรายรับ-รายจ่ายได้อย่างเหมาะสม คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินได้กล่าวไว้ว่า เมื่อก่อนนี้แล้ววิธีการที่ดีที่สุด คือ เรียนรู้ และบริหารจัดการหนี้ที่ดี เพื่อลดวิกฤติหนี้สินที่มีโดยบริหารรายรับรายจ่ายให้สมดุล ด้วยการทำบัญชีรายรับรายจ่าย หรือบัญชีครัวเรือน ประโยชน์ก็เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการใช้จ่ายที่แท้จริง ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพิจารณาลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นให้มีรายรับสุทธิเพิ่มขึ้น และต่อมาให้ชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูงเป็นลำดับแรก

3.2 ระบบการวางแผนทางการเงิน จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการวางแผนการเงินระยะสั้น 1-2 ปีการวางแผนนำเงินมาหมุนเวียนในครอบครัว เป็นการพยากรณ์ปัจจัยภายในครัวเรือน และเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนที่ดี สอดคล้องกับงานของปิยนุช ตูแก้ว (2549) ครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงและปานกลางส่วนใหญ่ทำการออมในรูปเงินฝากใน

สถาบันการเงินโดยฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์หรือกับกองทุนอื่นๆ ในขณะที่ครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำ ส่วนใหญ่มีการออมเงินในรูปการเล่นแชร์หรือการออกเงินกู้

3.3 ระบบการพยากรณ์ความต้องการใช้เงิน จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการพยากรณ์ความต้องการใช้เงินระยะสั้น สอดคล้องกับงานของ **นภาพร ลิขิตวงศ์ขจร (2550)** การวางแผนที่ดีนั้นจำเป็นจะต้องมีการจดบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของครัวเรือน เพื่อจัดทำเป็นบัญชีครัวเรือนและนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาหาวิธีการเพิ่มรายรับและลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เกิดความพอดี หากมีส่วนที่เหลือก็ให้เก็บไว้ออมเพื่อใช้ในอนาคต

3.4 ระบบความร่วมมือและการป้องกันหนี้สิน จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การทำบัญชีครัวเรือนขึ้นอยู่กับการวางแผนและความร่วมมือของคนในครอบครัว และช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สิน สอดคล้องกับงานของ **สุนีย์ และนิยะดา (2551)** เรื่องการรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำบัญชีครัวเรือนของประชาชน ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนของประชาชนในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือการได้เรียนรู้การบริหารและวางแผนการใช้จ่ายเงินมากที่สุด แรงผลักดันที่ ต้องการให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเหมาะสมและลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยได้ แรงผลักดันที่ ต้องการให้ครัวเรือนมีเงินออม มากขึ้นแรงผลักดันที่ ต้องการใช้จ่ายอย่างพอเพียงตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

### 5.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย อาจไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาได้กำหนดเฉพาะเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางชัน อำเภอบางชัน จังหวัดนครศรีธรรมราช เท่านั้น จึงอาจไม่ครอบคลุมทุกประเด็นในการพิจารณาปัจจัยการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน

### 5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

#### 5.4.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษา เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางชัน อำเภอบางชัน จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลเฉพาะเกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลบางชัน

อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงทำให้ผลการศึกษารูปผลไปในเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีเพียง 3 องค์ประกอบ เมื่อนำมาสกัดปัจจัยได้เพียง 13 เรื่อง ซึ่งอาจจะยังไม่ครอบคลุมองค์ประกอบและปัจจัยทั้งหมด

#### 5.4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารุ่นต่อไป

5.4.2.1 ควรมีการศึกษาขององค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนในจังหวัดอื่นเพิ่มเติม เพื่อเป็นการขยายขอบเขตการศึกษา และให้ได้ข้อมูลมาเปรียบเทียบ

5.4.2.2 ควรมีการศึกษาขององค์ประกอบปัจจัยส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนในมุมมองด้านอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาเพิ่มเติมว่ามีองค์ประกอบด้านใดอีกที่อาจส่งผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน